

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA SIRENA

De barcos, potser no 'n farà tombar cap; pero d' homes, ¡ay la mare!

CRÓNICA

LA senmana passada s'inaugurá 'l restaurant del Tibi-dabo. M'hi van convidar y contra la meva costum en semblants cassos vaig correspondre á l'invitació, per tractarse de un establiment de condicions especialíssimas, y relacionat ab una empresa seria que ha portat las sevas iniciatives á la mes alta y pintoresca de las vehinas montanyas.

Tot aixó, está clar, trascendeix directament á la vida de Barcelona, y té en sa conseqüencia la seva part de interés públich.

La Barcelona que després d'escamparse pel plá, fins al punt de unir-se ab els pobles vehins, els uns treballadors, com Sans, Sant Andreu y Sant Martí y de recreo els altres, com Sant Gervasi y Sarriá, se troba ja massa estreta dada la seva expansió natural, ha comensat á escalar las montanyas en busca d'esbarjo, bons aires y millors vistas.

Va comensar per Vallvidrera, continúa pel Tibi-dabo, y ja veurém si som vius ahont arribará.

Naturalment que á mí, que sempre m'ha agradat anar á caball de las camas, perque trobo que las bonas caminadas son la gimnástica mes higiénica, me dol fins á cert punt que 's fassin torres y chalets y casas en uns sitis que l'hermosa y lliure naturalesa havia pres per seus. Quan sento dir que van á urbanisar una montanya, 'm poso trist. Quan en un siti en que hi havia vist un bosch plé de pins aromáticos ó de arbossos adornats de temptadoras cimeretas vermelles com coral, hi trobo á lo millor una paret que 'm tanca 'l pas, fins me sembla que m'han robat alguna cosa. Alló que sense ser meu ho disfrutava á tot pler, y per l'us,—pel bon us, s'entén—semblava ser de tothom, ara té un amo, que per primera providencia y sense haverli fet res, ni desitjarli cap mal me planta una paret pels nassos.

Menos mal quan aquesta paret no es tan alta que al barra-me 'l pas, no 'm privi també la vista, tal com succeheix avuy á Vallvidrera, ahont hi há hagut propietaris de tan poca latxa y tan poch considerat, que han acabat per convertir l'incomparable mirador de la carena en un carrer, costarut, estret y desigual, en el qual fins s'hi alsan casas de quatre y de cinch pisos.

Veurém si 'ls del Tibi dabo tenen el mal gust y la poca conciencia de imitarlos y llavors per contemplar Barcelona á vista d'aucell no 'ns quedarà mes recurs qu' elevarnos en globo.

***

Si l'empresa que ha fet el carril funicular, comprén els seus interessos, creyém que ho procurarà evitar en tot quant d'ella depengui.

Bó es que per rescabarse dels gastos quantiosos que porta fets en la construcció de la línea y l'explicació dels terrenos procuri vendre á pams la major quantitat possible dels que ha comprat á mojudas. Pero al cedirlos pera la construcció, caldrá que prengui las degudas providencias á fi de que no quedi perjudicat l'interés del públich.

Si 'l públich troba aicients en la montanya, y 'l principal d'ells es la vista y l'ayre sá filtrat pels boscos, ne fará 'l siti de las sevas preferencias y donará vida próspera al funicular, als restaurants, als hotels y á tots els elements d'esbarjo y de comoditat que s'hi estableixin. D'altre manera la empresa haurá de contentarse ab els passatjes que li proporcionin las familias dels senyors que hi tinguin la seva torre.

La montanya, de Tibi-dabo (t'ho donaré), qu'es

avuy, s'haurá tornat, com deya molt acertadament un periódich *Ex-te-rapio*, que vol dir *t'ho prench*, lo qual no es lo mateix sino tot lo contrari.

Desde l'inauguració del funicular, la gent, que per no ser caminadora, avants se mirava la montanya de lluny, y s'esgarrifava á la sola idea de que s'hi havia de pujar á peu, avuy se n'hi va ab tota comoditat, y 's troba á dalt sense haver hagut de donar mes passos que 'ls qu'exigeixen els trasbordos. Els diumenjes, sobre tot, l'animació en aquells sitis avants tan solitaris, es extraordinaria. Son molts els que sense gastar mes que 'ls deu céntims que costa 'l trajecte en l'eléctrich que para davant de l'estació del funicular, disfrutan dels atractius de una altura que escedeix algun tant á la de Montjuich. Els que s'arrisca á gastar la pesseta que costa l'ascensió ab el funicular mes els cinquanta céntims de la baixada, també son moltíssims y no es per pintada l'impressió de sorpresa y entusiasme qu'experimentan—sobre tot si es la primera vegada que trepitjan aquella cima—al contemplar l'espléndit panorama.

Per fi Barcelona posseheix lo que tenen principalment las ciutats suissas enjoyadas ab una altura: comoditat pera pujarhi, elements atractívols pera permaneix'hi tot el temps que 's vulgui.

El primer de aquests elements ha sigut el Restaurant.

Diguemne alguna cosa.

***

Está situat á poch metres dessota de la cúspide; ahont encare queda el fustám mitj corcat del Pabelló de la reyna regent, eclipsat, avergonyit per l'alta torre del nou edifici.

Aquest es rich y suntuós, té una escalinata-terrassa bastant espayosa, y en la planta baixa, entre otras dependencias, salons y gabinets, una gran sala capás pera 300 cuberts y una preciosa rotunda orientada á plé-mitjorn, qu'en els días d'hivern será una assoleyada estufa capás de revifar á un mort.

La gran sala 's distingeix per la seva riquesa. Pel meu gust fins la trobo massa ostentosa, massa llampanant, massa daurada. No sembla sino que ha sigut feta aixís ab el propósit d'*épater le bon bourgeois*, com diuhen enllá del Pirineu. Obra de un arquitecte francés—y aixó es sensible, perque á Barcelona tenim molts y bons arquitectes, fins prescindint dels que 's proclaman gloria legítima de la nostra terra—tant el saló com l'edifici tenen detalls profusos de gust árabe; pero de un árabe poch castís, algún tant xapurrat, un bon tros á la moda del día. Figúrinse una franceseta rossa que 's disfressés de odalisca: bonica; pero falsa... Aixó sí, falsa y tot, molt apropósit pera passarhi agradablement l'estona.

Com de fet li varem passar, saborejant els primors de un exquisit *menú* servit pels Srs. Planas y Monistrol, concessionaris del restaurant, que si tractan al públich com ho varen fer á nosaltres y no son exagerats al presentar la *note*, no 'ls faltarán parroquians.

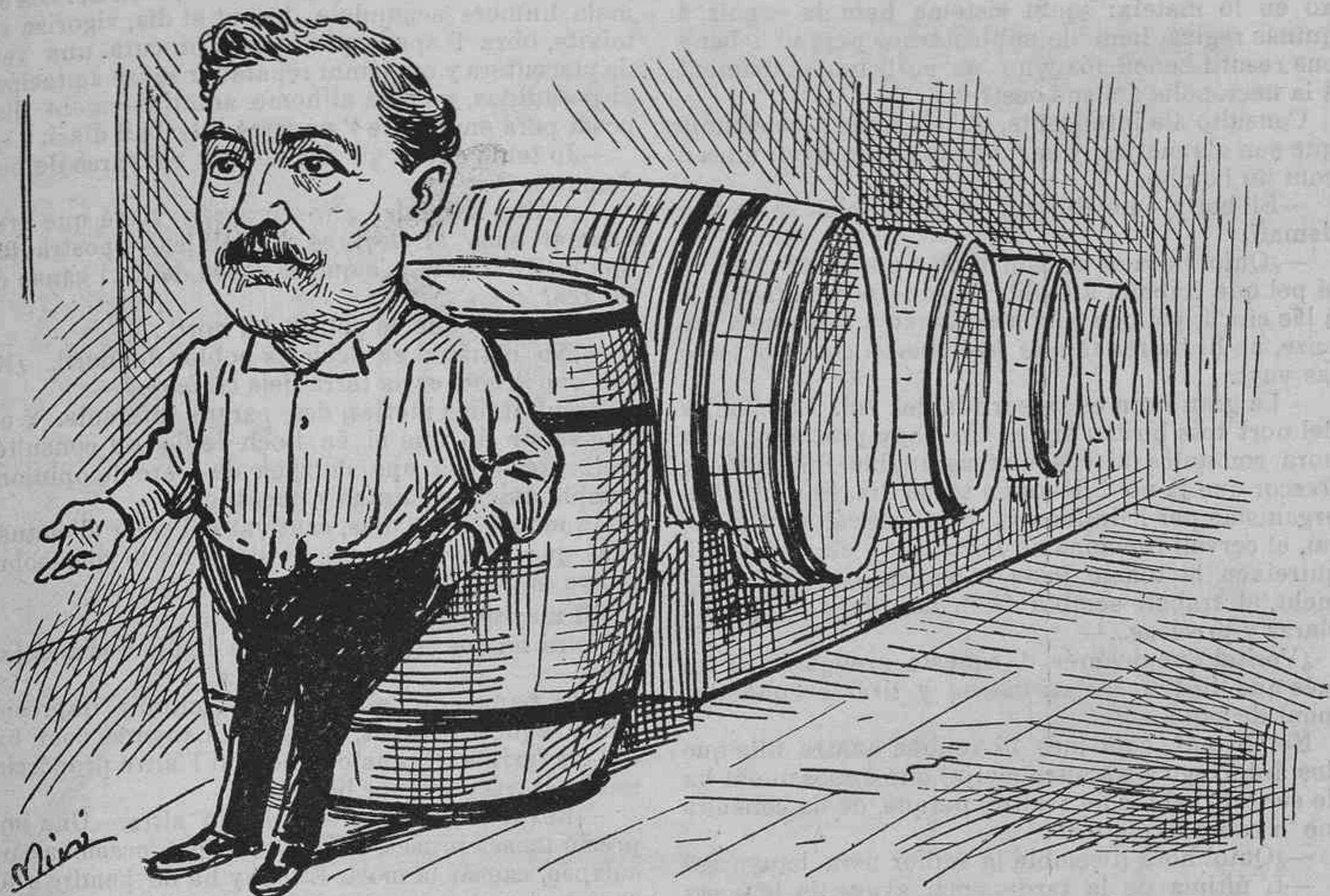
***

De aixó sí que n'estich segur.

Dalt del Tibi-dabo hi ha una cosa que no 's menja; pero, que al istiu sobre tot, reconforta més que 'l menjar: un ayre fresquíssim, sech, afalagador com una carícia de la naturalesa amiga.

El día de la inauguració, allá al fosquejar, á Barcelona 'ns hi torravam. ¡Quína xafogor! Quína estuva! Sols un bany rus pot donar una idea de aquella anguniosa escalfor, que converteix tota la pell en un filtre de suhor enganxadissa. Bé la véyam á

SENSE VARA

—Fet y fet, me'n alegro de que no m'hajin nombrat arcalde. Prefereixo remenar el ví dels meus cellers que l'oli de la Casa Gran.

mi'la que anavam pujant aquella calitja pesada, espessa, embolcallant la ciutat com un bau fastigós. Y al ser á dalt ¡quina deliciosa ratxada d'ayre tan fresch que casi feyan anyorar l'abrich. Era l'ayre del Nort, un airet fi y ben educat que dona gust de tractarhi; pero que no arriba á Barcelona porque'l Tibi-dabo l'hi intercepta'l pas quedant-se'l tot per ell, com si n'estigués gelós.

Es necessari, donchs, anarlo á trobar. Se presenta casi cada día aixís que's fa fosch y allá dalt de la montanya espera, bojejant ab la capsalada dels pins, fent entremaliaduras entre las matas, robant els seus perfums á las farigolas y las ginesteras, com si no volguent rebaixarse á venir fins á Barcelona, 's preparés en cambi pera donar la més franca y delitosa ben-vinguda, als que pujan á saludarlo.

Aixís, donchs, els barcelonins que á causa de las sevas ocupacions se veuhen impossibilitats de anarse'n á estiuejar á fora, ja tenen un medi de disfrutar del estiueig, sobre tot al vespre, l'hora més pesada, gracias als viatjes que fins á las onze de la nit efectua el funicular.

Basta un trajecte curt, de tres quarts d'hora escassos, pera trasladarse dsde las calderas del Purgatori barceloní á la gloria del Cel del Tibi-dabo.

Y per sis ralets y alguns céntims de tranvía... es á dir, menos de lo que costa una missa.

P. DEL O.

VOLDRÍA...

Voldria ser la poncella
qu'engalana'l teu cabell
per poguer viure m'aimfa

propet del teu pensament.

Voldria ser la creuheta
que portas penjada al coll
per estarme á totas horas
de *xiu xiu* ab lo teu cor.

Mes... qu'en ser ta lligacama,
ixifraría mon anhel
en tenirte abraçadeta...
y ab els ulls fixos... al cel...

JOSEPH ROSELLÓ

BANYEMNOS

Per mí que no's perdi. ¿Diuhen que hi ha que banyarse? Perfectament: banyemnos.

Pero, avans, dígnime: ¿cóm, quán, en quína forma hem de banyarnos?

No tinch cap inconvenient en confessar que 'ls banyos son una cosa absolutament indispensable, á pesar de que sé:

Que hi ha un ditxo que declara que *Home de banyos, home de poch anys;*

Que n'hi ha un altre que assegura que *Qui's banya, son cos se danya;*

Que al mon existeixen milions y milions de personas qu'en sa vida han vist el mar, ni un riu, ni un estany, ni'l més insignificant cubell;

Y que s'ha ofegat molta més gent per haverse ficat al aygua que no pas per haverse quedat á la galería de casa seva.

A pesar de tot aixó, voto pels banyos y proclamo la seva necessitat, baix els punts de vista de l'higiene, de la salut, de la regeneració, de la producció

nacional, de tot lo que vostés vulguin; pero insisteixo en lo mateix: ¿quín sistema hem de seguir, á quínas reglas hem de subjectarnos porque 'l bany ens resulti beneficiós y no 'ns porti inopinadament á la necrópolis del sud-oest?

Consulto als intel·ligents, qu' en aquest cas sembla que son els metjes, y surto de la consulta ab un cap com un bombo.

—El bany—me diu un—s' ha de pendre de bon dematí.

—¿Quín' hora es de bon dematí per vosté? Perque si pel que treballa á la fábrika, de *bon dematí* vol dir á las cinch, pel que está acostumat á llevarse á las onze, no hi ha res tan de *bon dematí* com las set ó las vuyt.

—La gran hora es la sortida del sol. Els pobles del nord tots ho fan aixís. Un bany pres á primera hora comunica al cos una agradable impressió de frescor que ja no 'l deixa en tot el día. Equilibrat l' organisme per l' influencia d' aquest calmant general, el cervell funciona ab normalitat, els nervis adquireixen la tensió justa, la sanch circula lliurement, el treball sembla fácil, las ideas apareixen claras y precisas...—

¿Veritat que després d' aquesta arenga no hi ha més que lligarse las carbassas y tirarse confiadament de cap á mar?

No obstant, com més hi veuhen quatre ulls que dos, interrogo á un altre metje, que forsosament ha de ser tan sabi com l' altre, porque de la consulta me 'n cobra lo mateix.

—¿Quín' hora li sembla la millor pera banyarse?

—L' última de la tarde, poch avans de la posta del sol.

—¿Ja ho sab de cert?

—¡Vaya! A aquella hora un ja ho ha fet tot y no

ha de teme res. El bany pres al tart treu del cos els mals humors acumulats durant el día, vigorisa els teixits, obra l' apetit per sopar, procura una vetlla placentera y un somni reparador sense agitacions ni pesadillas, y deixa al home admirablement disposat pera emprendre l' endemá 'l treball diari.

—Jo tenia entés qu' era millor banyarse de bon dematí...

—¡Quína heretgia! ¿No comprén vosté que prenent el bany al llevarse s' inutilisa, 's postra per una pila d' horas y 's queda sense delit ni ganas de fer res?

—Pues diu que 'ls pobles del nord...

—¡No 'ls tregui en lloch els pobles del nord!... ¿No sab que 'l nord es la terra dels *bárbaros*?—

Resultat: dos metjes, dos parers diferents. Y estich segur de que si en lloch de dos ne consultés tretze, reculliria una dotzena de frare de opinions completament distintas y oposadas.

Aquests derrers días, cautivat pel color d' actualitat que té l' assumpto, hi llegit tot lo que sobre banys m' ha vingut á má.

¡Ni may que ho hagués fet!

No hi ha dos especialistas que diguin una mateixa cosa.

—El bany—diu un—ha de produhir impressió. Sense aquest requisit, tan se val banyarse com tocar els ferrets. Ni una operació ni l' altre proporcionarán al cos el menor benefici.

—¡Res d' impresions!—cria un altre.—Una impressió massa brusca, massa viva, pot ocasionar un colapso, causar la mort. El bany ha de pendre's ficantse al aygua de mica en mica; ara fins á la pantorrilla, ara fins als jonolls, ara fins... vaja, per entregas, com si diguessim.

—Aixó sí—declara un doctor, que sembla que hi entén molt;—lo primer que s' ha de fer es mullarse 'l cap.

—El cap—manifesta un altre qu' encare hi entén més qu' ell—es l' última cosa que ha de mullarse.

—El bany no ha de durar més enllá de deu minuts—diu un intel·ligent.

—Un bany que no duri mitj' hora, no serveix de res—replica un altre que també sab ahont té la má dreta.

No fa gayres días que vaig llegir un *consell mèdich* que deya aixís:

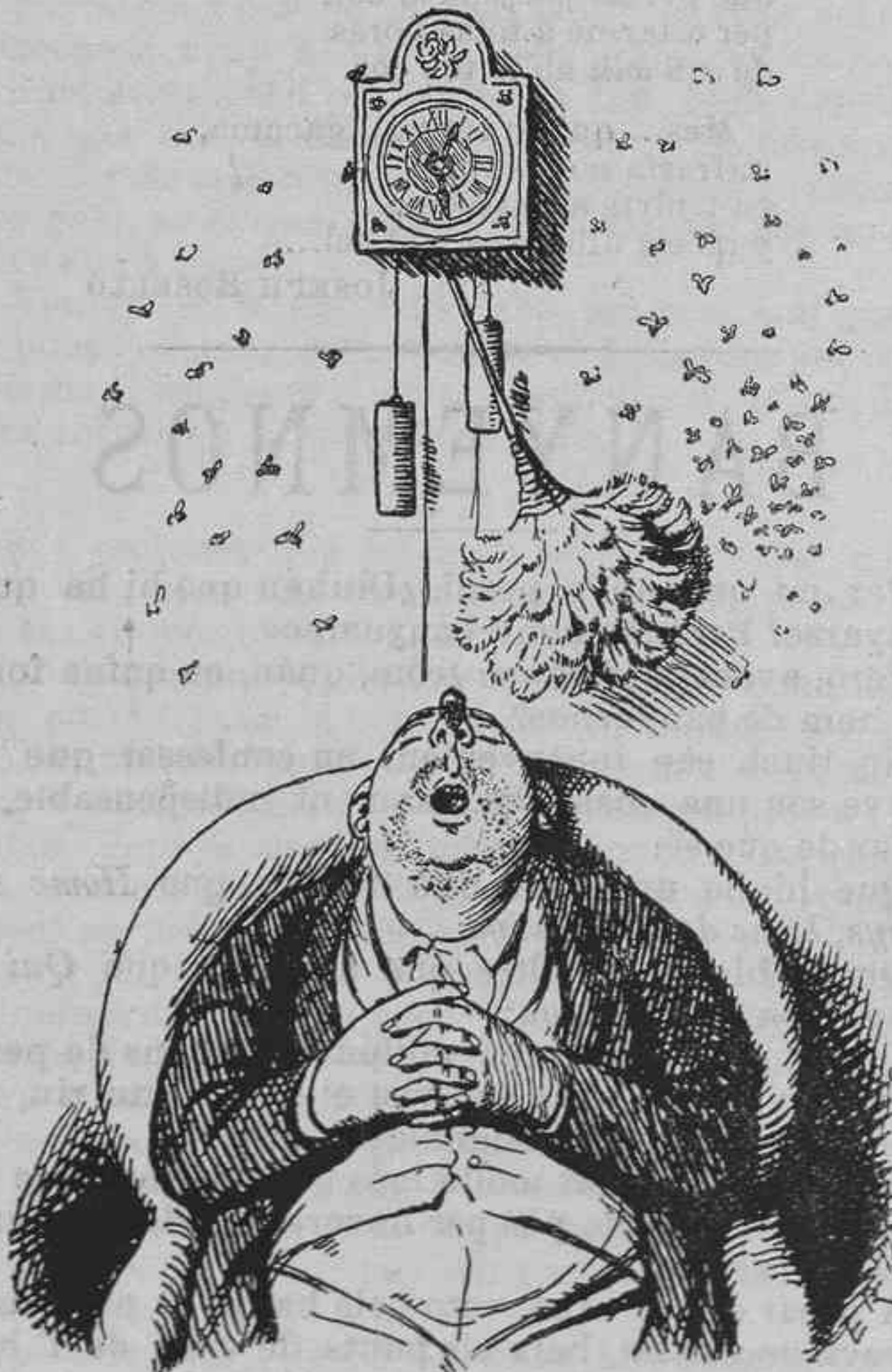
«Ves al bany al dematí, prenlo ab tota calma y després d' aixugarte suaument sense excitar massa la pell, t' assentas á la terrassa del balneari y esmorzas allí mateix ab tota tranquil·litat. De no ferho aixís, el bany més que un bé 't resultarà un perjudici.»

De manera que segóns aquest apreciable doctor el que no tingui cinch duros diaris de renda no cal que pensi en acostarse al aygua.

Va de serio. Davant de tantas opinions, tants dictámens, tants parers contradictoris ¿creurían que ja tres ó quatre vegadas hi tingut els tapa-rabos á la má y encare no m' hi determinat á posármels?

A. MARCH

EL PÉNDUL VENTILADOR

La millor manera de ventarse las moscas.

CANTARS D' ESTIU

Per fi ja ha arribat l' estiu.
¿Será rigurós de veras?
Que ho sigui ó nó, re 'm farà,
perqué... me 'l pendré á la fresca.

No t' alabis tant, Mercé.
¿Que tens sombra? ¡Ja ho sabía!

QUAN REGAN

La sombra no 't deixa may.
La sombra... de la *sombrilla*.

¿Perque 'n dirán la tardor
de l' estació que 'ns vé á sobre?
Tardor... sinónim de tart
y, no obstant... sempre vé á l' hora.

¿No ho saben? Aquest estiu
s' han negat ja quaranta homes.
¡Quaranta homes s' han negat!
S' han *negat*... á pagá' comptes.

Quan l' estiu s' haja acabat;
quan vegis las castanyeras;
quan els días sigan curts...
¡Pórtam, noy, una cervesa!

¿Agradante tant el ví
te 'n vas á pendre las ayguas?...
¡Ja 's necessita valor!...
molt *valor*... á la butxaca.

Ja surten els vestits blancs.
Ja la nota blanca impera.
Pro hi ha homes tan tossuts...
qu' encare ho veuhen tot negre!

Els pobres faltats de pá;
els pobres analfabetos;
els pobres d' enteniment...
¡Aquests si que están ben *frescos*!

¿Me dius que vagi contant?
Donchs, per punt, plego, ¡caramba!
¡Qui no cobra fa 'l que voll!
Y com que á mí tú no 'm pagas...

Van cantant els russinyols,
melodías qu' entussiasman;

Si no tenen aquests trastos
y no 'ls saben portar bé,
á certas horas del día
no surtin pas al carré.

y á pesar d' aixó... ¡pobrets!...
l' empresari may els paga.

No 't creguis anar á fons
y deixa, home, las carbassas.
Sentne de suro ton cap. ...
¿cóm es possible negarte?

Consulta al doctor Munyón
si tant el calor t' apura...
qu' eix bon senyó té 'l treurá,
perque té... molta *frescura*.

ANDRESITO

AYGUA FRESCA

—Antonieta, hauría de fé 'l favor d' anar á bus-
car aygua fresca.
La minyona, ab un pam de morros:
—Está bé.

BANYISTAS

—Els participo que vaig á banyarme á Trouville.

—Vájihi desseguida.

—Está bé.

—Que sigui de Canaletas.

—Está bé.

—Y no tardi, qu' es hora de dinar.

—Está bé.

Després d' una bona estona de remenar pel seu quarto y de posarse una cinta al coll y un clavell al pit, l' Antonieta agafa 'l canti y se 'n va escalas avall. Toca la una.

La portera:

—¿A la font vas?

—Aixís ho ha disposat donya Cols.

—¡Vaya un senyoríu!

—Diu que volen beure aygua fresca.

—Aixó ray, que se la ventin ab el vano.

—Desgraciada la que ha d' anar á servir avuy día.

—Es ben veritat.

D-u ó dotze passos més avall, á la porta del adroguer:

—Adiós, Antonieta. ¿Ahont aném tan depressa?

—¿Depressa jo? Ara sí que veig que 'm prens per altri.

—Dissapte, ja ho sabs, ball. Guarním tot aquest tros de carrer ab cadenas de paper y canyas verdas.

—¿Orquesta ó piano?

—¡Orquesta, donal! Segurament será la del Liceo, ara qu' está en vaga.

—¡Qu' estás de bromal! Ja conech que avuy l' has vista.

—Vaja, ja parlas per la Rossa. ¿Qué no sabs que allí ahont hi ets tú, no hi entra ningú més?

—¡Embustero!

—T' ho juro... davant d' aquest sach de patatas.

—Ja me 'ls darás tots plegats...

—Dissapte al vespre. Sé una manera de ballar l' americana, que te 'n lleparás 'ls bigotis...—

Una mica més enllá:

—¡Hola, Antonieta! ¿Que no ets á fora?

—¿Y tú?

—Jo demá marxo.

—¡Quína sort!

—¿Sabs quí hi es també? La Quima.

—¿Aquella que porta aquellas faldillas vermellas tan extremadas?

—La mateixa. La Grabada també ha marxat, la Matilde crech que ja está á punt, y la Mundeta, y la Lluçia, y la Mariona... Casi totas marxan...—

Després de un bon rato de conversa per aquest istil, l' Antonieta se 'n entra á la taberna.

—Deixeume omplir el canti...

—Mira qu' es molt calenta...

—¡Tant se me 'n donal! Com que no me l' haig de beure jo...—

A las dugas en punt, l' Antonieta torna á casa.

—¡Gracias á Deu qu' es aquí!

—Es que hi havia molta gent.

—Ja 'ns estavam morint de sed. Porti, porti 'l canti.

La senyora beu.

—¡Ex!... ¡Qué calenta! ¿Y aixó es de Canaletas?

—Sí, senyora; y si no ho vol creure, un' altra vegada vinguim al detrás.

El senyor, perfectament convensut:

—¡Cosas d' aquest ditxós Ajuntament! Entre l' aygua de Moncada y la de Dos Rius, crech que ha armat tal enredo, que... aquí tens els resultats... ¡Malvas bullidas!...—

MATÍAS BONAFÉ

PRENENT CAFÉ

BANYISTAS

CONVERSA D' ESTIU

Don Pancrás y Don Facundo
ocupan tota una taula
del café de *Las Set Portas*.

Son las quatre de la tarde
y fa una caló que sembla
que per l' ayre hi corrin brasas.

Don Pancrás pren una copa,
Don Facundo pren horxata
y are l' altre are l' un, prenen
de 'n tant en tant la paraula.

A cada trago que beuhen
hi segueix una suhada
com si una forsa invisible
de dins els expremés l' aygua.

Al Pancrás la caló el crema
y casi s' encen de ràbia;
l' altre s' ho pren a la fresca
y té un ayre més afable.

Parlan de cosas del día
y 's pot notá en sas paraulas
sos temperaments diversos;
l' un ab molt ardor declama,
y l' altre té una frescura
en aquest temps envejable.

Diu Don Pancrás: — ¡Es un cínich
aquest govern d' en Sagasta;
un llamp matés als ministres
y á l' ánima que 'ls aguanta!
— ¿Vol dir, respon Don Facundo
que al govern, l' aguanta un' ánima?
Si aquesta ánima es de canti
ja 'l podrián omplir d' aygua.

— Don Facundo, no m' arbori
ab tan tontas bajanadas.
¿Qué potsé vosté defensa
als Morets y á sos comparsas?
— No, Don Pancrás. Pro soch manso
y el reventar no 'm fa gracia.
Tinch un natural pacífich
y per la mateixa causa
á tothom y á totas horas
perdono de bona gana.

— Donchs jo no; soch inflexible
y al govern que 'ns desampara,
y als cacichs que 'ns aniquilan;
y als regidors que malgastan,
y als municipals que dormen,
y als governadors que badan,
y als *perdigots* que denigran
y als seus patanés que lladran,
y á tots quins d' un ó altre modo
á la legalitat faltan,
á la justicia escarneixen,
al sentit comú maltractan,
ó de la professó 's burlan,
jo 'ls lligaría de camas,
de tots plegats ne faria
un feig y de cap á l' aygua.
¿Que li sembla?

— Que jo opino
igual que vosté.

— Donchs, gracias.

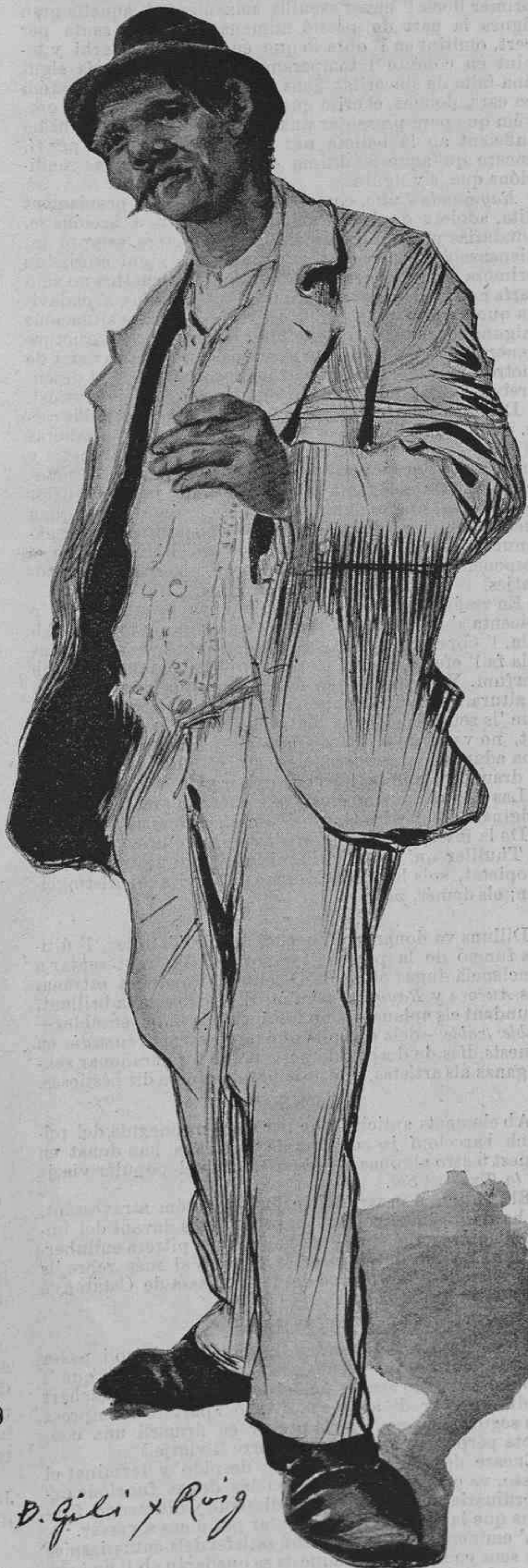
— Si no que pera tiralshi
els posaría carbassas.

JEPH DE JESPU

CATALUNYA

Alguns han tildat de profanació l' arreglo que 'l se-
nyor Dicenta ha fet pera las taulas del epissodi mes ca-

D. Gili y Roig

— Jo 'ls faig á saber que vaig á remullarme al cap
del riu.

racterístich de la vida de Raymond Lull. Li critican en primer lloch l' haver escullit solzament d' aquella gran figura la part de passió humana, la menos santa per cert, omitint en l' obra lo que en cas de constarhi y tenint en compte 'l temperament del autor hauria sigut una falta de sinceritat gens perdonable. No li tirarem en cara, donchs, el crim que se li atribuheix, perque creyém que pera presentar una producció artística n' hi ha suficient ab la bellesa per medi y ab la veritat per fi, encare qu' aquesta última sigui apropiada á las condicions que 's vulguin.

Raymundo Lullio, com á *legenda* escénica propiament dita, adoleix de justificació real per falta d' accions secundarias y exposició gradual de caràcters, sempre indispensables. Ben segur que si hagués sigut escrita de primera intenció pera obra purament dramática no acusaria aquests defectes. Pero d' una hora lluny s' endavina que tot alló es un *libreto* estiragassat; en las situacions (algunas d' ellas de plasticitat brillant), en l' estructura general dels tres actes curts, y fins en la rica varietat de metros de sa versificació harmoniosa y fácil, s' hi descubreix l' intent del autor, de vestirla ab ropatje musical.

Diu que 'l trajo ó partitura va resultar d' esquifit *cor-te*, quan la criatura va estrenarlo á Madrid, y alashoras el pare va creure convenient tornar la roba al sastre y presentarla aquí despullada, ab perill de que se li encostipés. Afortunadament no va ser aixís, ja que 'l calor dels aplausos va esclatar en el públich que sapigué quan menos apreciar lo sá y robust de sa constitució y la galanura de son llenguatge á trossos ben literari y sempre responent al ambient romántich que respiran els personatjes.

En resúm, pot dirse que en la nova producció de 'n Dicenta s' hi troba á faltar una sola cosa: la música. Ab ella, l' obra d' art creixeria de modo extraordinari. Sens ella fa l' efecte d' una camelia; molta boniquesa y poch perfum. Y veritat es que si el compositor no va estar á l' altura, com diuen, y si l' autor del *libreto*, creyent que 'ls seus versos eran massa bons pera deixarlos al olvit, no va fer mes qu' *aprofitarlos* pera confeccionarne una adaptació *passadora*, en tot aixó no hi té cap culpa la dramática que té 'l dret d' exigir alguna cosa mes.

Las ilustracions musicals que adornan ara l' obra son originals del mestre Gay y s' escoltan ab gust.

De la interpretació no 'n dirém gran cosa; passat de 'n Thuiller qu' es qui diu millor y qui vesteix ab mes propietat, sols las Sras. Moreno y Ferri s' hi distingixen; els demés, *palla*.

Dilluns va donarse, á benefici del Sr. Thuiller, l' última funció de la present temporada. Va representar á conciencia dugas obras de Dicenta últimament estrenadas *Aurora* y *Raymundo Lullio*. El teatro estava brillant, abundant els aplausos y no faltanhi els indispensables — *¡cable! ¡cable!* — dels estúpits que no mes van á *cumedia* en aquests días de despedida pel gust de fer enrahonar sense ganas als artistas, que no cobran pas pera dir bestiesas.

NOVEDATS

Ab elements antichs, que per ser tan coneguts del públich barceloní ja son com de familia, s' han donat en aquest teatro algunas representacions del popular viatje *De la Terra al Sol*.

El públich, á pesar de la calor que estém atravessant, no ha tingut inconvenient en presentarse davant del implacable *Febo* que surt á las taulas ab sa pitrera enlluheradora. Lo que deu pensar la gent: Val més rebre 'ls seus raigs desd' aquí, que desde la Plassa de Catalunya á las dotze del mitj día.

TÍVOLI

Ab en Ramón Blanchart y 'l públich del Tívoli passa algo ben curiós. Jo crech que ni aquest voldria que 'l popular barítono acabés de despedirse, ni en Blanchart voldria acabar d' anarse'n. (Aixó apart de l' empresa que segurament no 's faria pregar en firmarli una contracta perpétua perque deixés corre 'l viatje.)

Encare després d' aplassar el despido y terminat el plasso, va cantar *L' Africana* en las dugas funcions extraordinarias corresponents al dissapte y diumenge, funcions que la taquilla degué contar per plens á vessar.

L' eminent artista se 'n anirà satisfet dels entusiasmes dels seus compatricis y aquests se quedarán ab l' amarga dolsor de la recansa á las orelles, esperant que torni.

Sincerament fem vots pera que siga com més aviat millor.

GRANVIA

Després de *Boccacio* y *Donna Juanita*, *Fatinitza*; ó com si diguessim, després del café y la copa, 'l puro. No 's podrá dir que l' empresa d' aquest teatro no procedeix ab filosofia.

El cartell afirma que la escena de las *ligas* es sugestiva. ¿Sugestiva?... ¡Y una mica més!

Oreguin que á l' altura termométrica á que 'ns trobém, l' aixerida opereta del Mtre. Suppé, tal com se representa avuy al *Granvia*, resulta d' un efecte extraordinari.

Y pels que pateixen molt de calor y tinguin fé en l' homeopatia, res més á propósit.

Similia similibus....

N. N. N.

¡VAYA UN CAS!

Pera que 'm curés cert mal que tenia prop del fetje vaig aná á trobá cert metje que 'm van dir qu' era especial.

A n' el saló del costat en qu' ell sol visitá 'ls clients van pregar-me que uns moments m' esperés... boy assentat.

Repapat en un silló vaig passá una hora esperantme mentres anava apretantme aquell malehit doló.

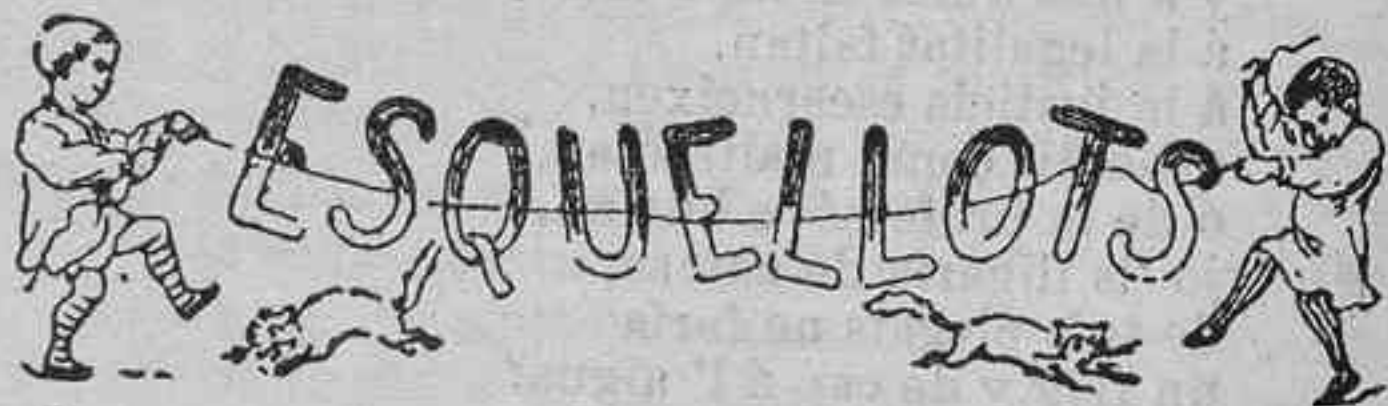
El metje no apareixia; jo, per prudencia, aguantava y 'l meu interior estava fet una .. *pescatería*.

De moment vareig sentí passos dintre 'l *gabinet* tot exclamant satisfet:
— ¡Gracias á Deu qu' es aquí!

Més, cansat ja d' aguardar m' aixeco, obro la mampara y dich, ficanhi la cara:
— Dispensi ¿que puch entrar?...

¡Oh, sorpresa! s' electrisa sols pensanhi ma persona: vaig sorprendre allí una dona ¡que 's mudava la camisa!

J. STARAMSA

Ja tenim al arcalde á Sant Hilari, fent us de la llicencia que se li ha concedit.

Lo que are tothom se pregunta es aixó: Aquesta llicencia ¿es no mes temporal ó es absoluta, com la dels sorjes que ja han fet tot el servey?

El senyor Amat l' ha demanada per dos mesos, y per dos mesos li ha sigut otorgada; pero no falta qui assegura que després d' aquests dos mesos ne vindrán dos mes, y darrera d' aquests altres dos... En una paraula, que 'l senyor Amat no tornarà á ocupar la cadira presidencial del nostre excelentíssim Ajuntament.

Si aquesta versió resulta confirmada, fassis don Joan el cárrech que Sant Hilari es Sevilla, y consolís dihent alló:

Quien fué á Sevilla perdió su silla.

Avans d' entregar la vara al arcalde primer acci-

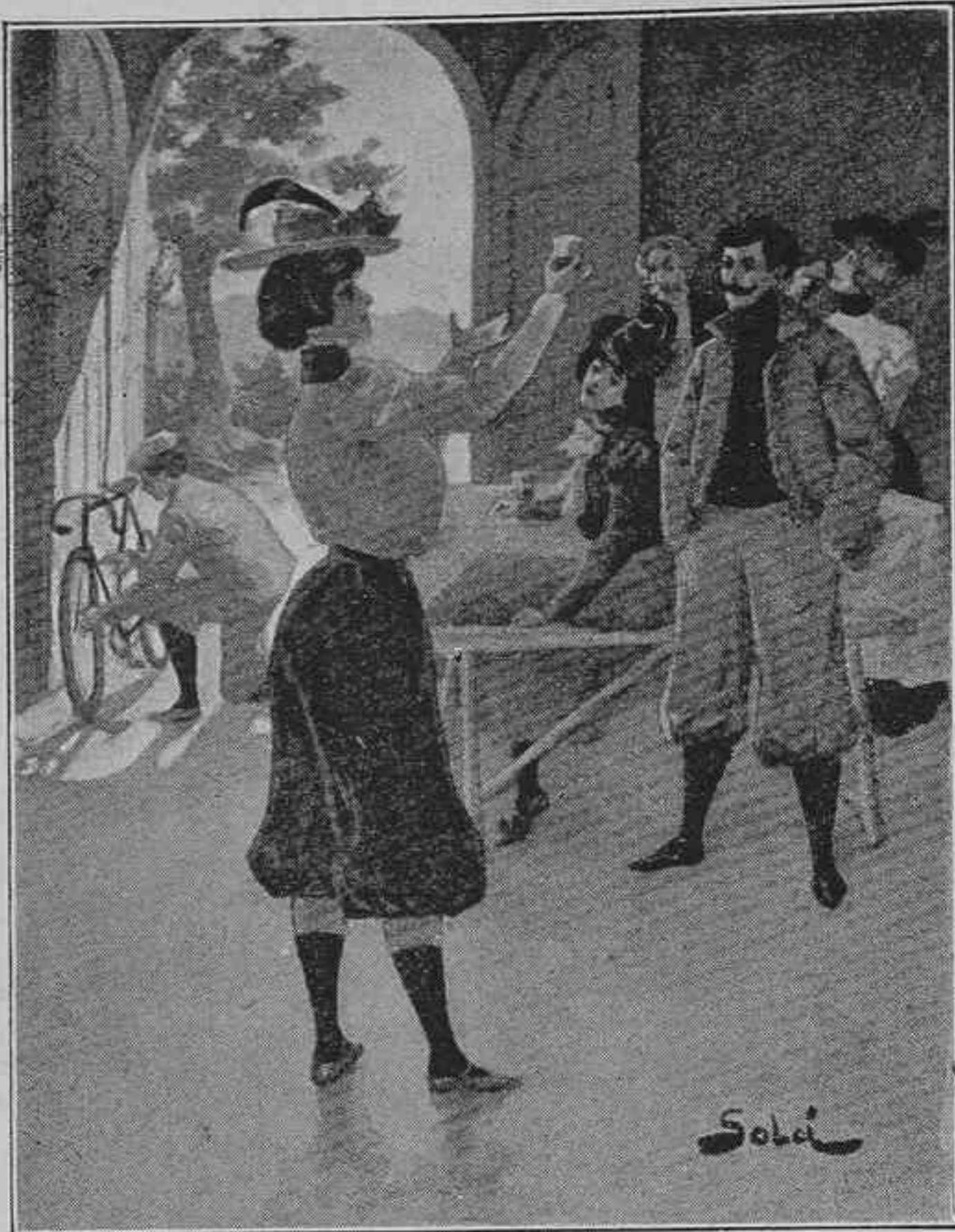

PRENENT VISTAS

—Lo qu' es ab aquesta, tant me seria anármem á fora com quedarme aquí.

ENTRE CICLISTAS

— ¡Ha de celebrarse aixó, noys! Avuy, en un' hora d' anar en bicicleta, no més hi caygut ¡cinch vegadas!

dental Sr. Fabra y Ledesma, el Sr. Amat va manar fer arqueig de la caixa.

No vaig assistir al acte, pero 'm sembla que m' imagino l' escena.

— ¿Veu, senyor Fabra?— devía dirli el senyor Amat, obrint la gran caixa de ferro.— ¿Veu? No hi ha un céntim.

Y 'l senyor Fabra, deixant escapar un profundís- sim suspir, devía exclamar:

— ¡Ay! ¡Prou que ho veig!

Aixó sembla una *passa*.

Després de *lo del padre Román*, *lo de l' iglesia de Sant Pere*.

Ja deuen saberho. Una nena de pochs anys, á qui sa mare havia deixat sola un moment á las escalas del temple, fou portada al interior d' aquest per un sacerdot, y al ser á dins... etc., etc., si la nena, esporuguida, no arriba á cridar, allí hi ha indubtablement una desgracia.

El *venerable* capellá, pera distreure á la criatura, va regalarli una estampeta.

¿No era pas Sant Joseph de Calasanz, patró dels escolapios?

***

Diu que l' assumpto está en mans del jutjat.

Esperém fundadament que tot será una *vil calumnia*, forjada per l' aludida nena, las sectas y 'ls fracmasóns, pera fer perdre al poble la poca fe qu' encare li queda.

¡Amen!

Item más.

Diumenje á Sant Gervasi, ab motiu d' haver atropellat el tranvía de vapor á dos pobres nens, un dels quals morí al poch rato, varias personas demaren aussili pera las infelissas criaturas á las monjas de la Casa de Salut del Pilar, y las caritativas religiosas, comprenent segurament que ab alló no hi

havía cap negoci á fer, els plantaren la porta pels nassos, permetent que 'ls dos tendres ferits, un d' ells moribundo, fossin carretejats per aquests mons de Deu, buscant un amparo que las *esposas* del Senyor els negavan.

Y ¡visca la *caritat cristiana!*

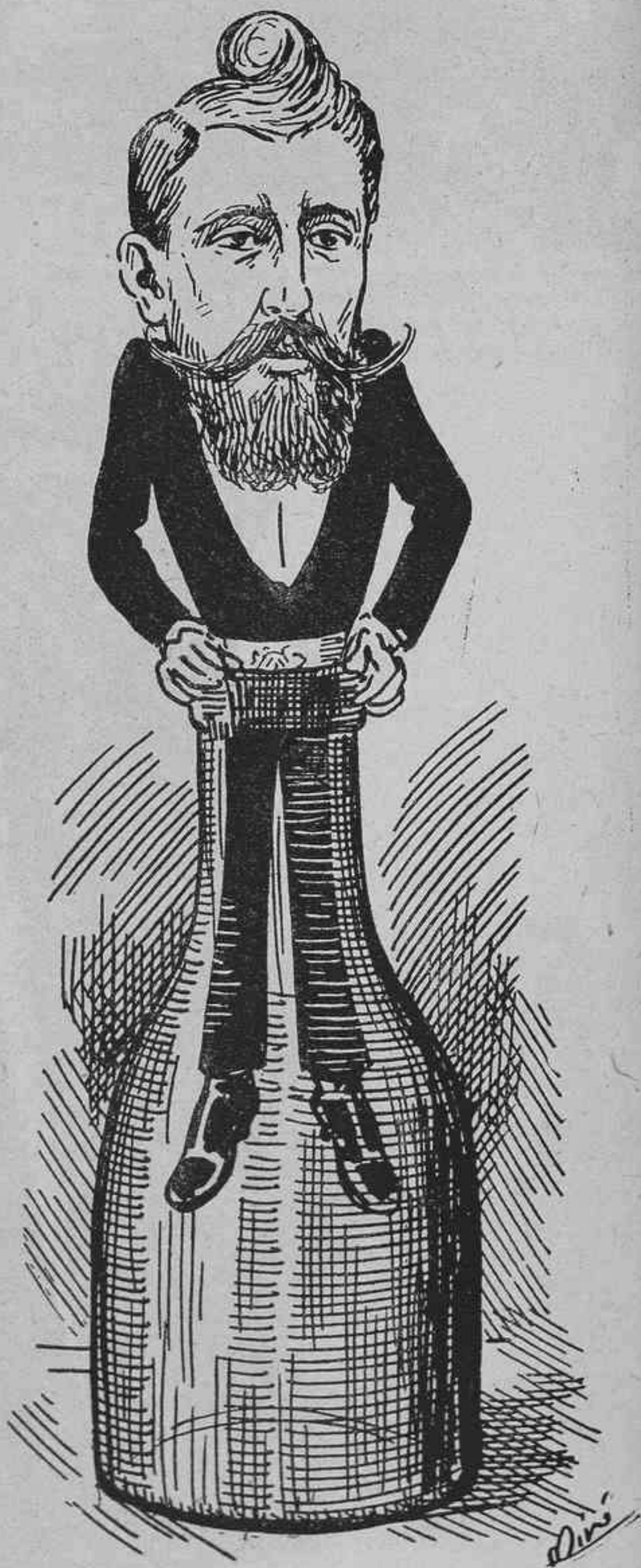
Verdaderament, las sectas, els fracmasóns y 'l dimoni treballan molt pera fer perdre la fe; pero ¿qué me 'n diuben de la colaboració que las monjas els proporcionan?

Els segadors ja han entrat oficialment á la Casa Gran.

Per lo menos aixís ho assegurava *La Perdiu* en son número del dissapte passat.

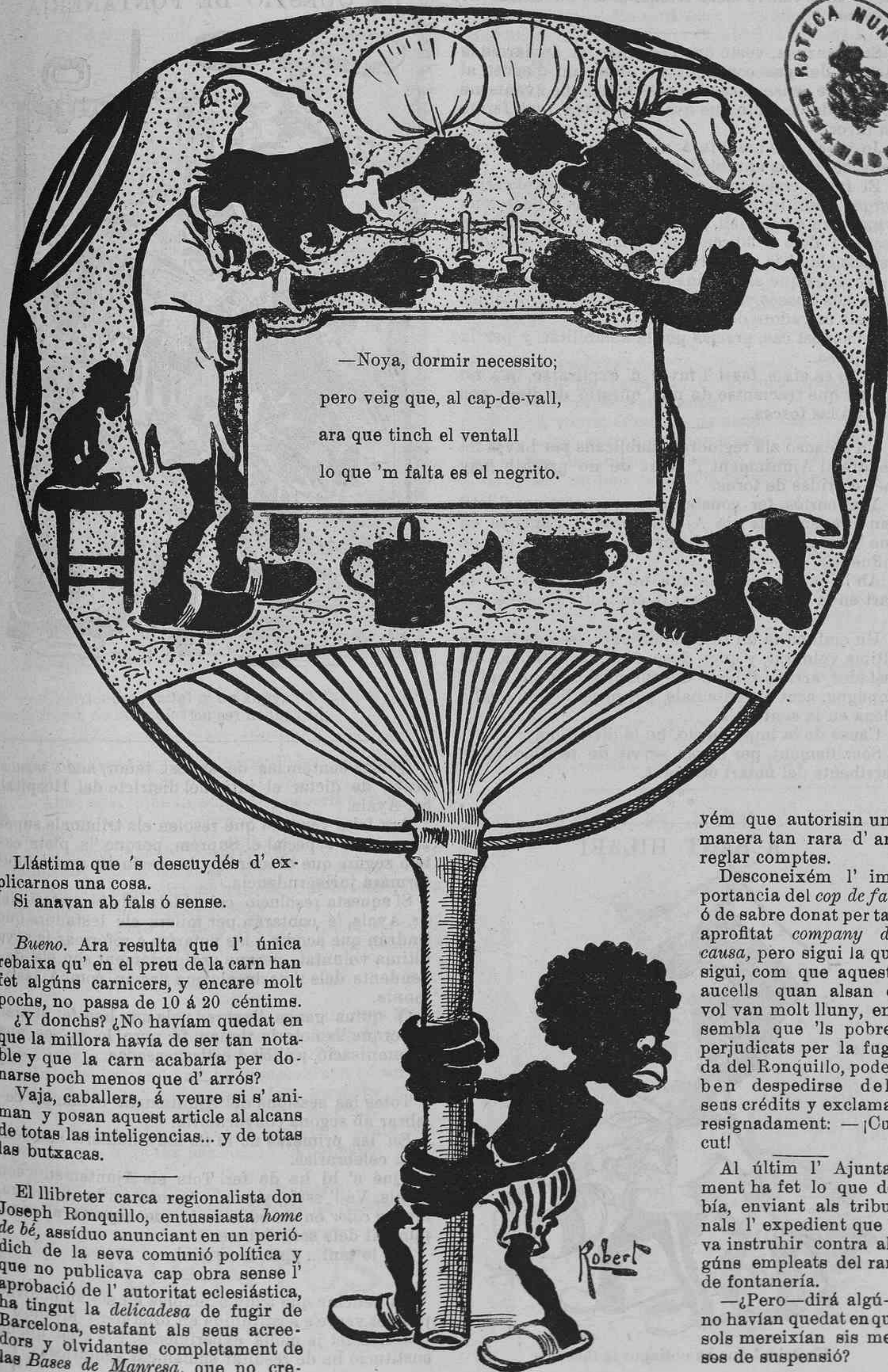
«Aquest mitj día—deya en una de sas notas municipals—han estat á l' Alcaldía molts *segadors* pera saludar y despedir al Alcalde...»

L' ARCALDE INTERÍ

—Hi sortit de la botella, pero no 'm puch alegrar: dintre de pocas senmanas ¡ay! m' hi farán torná á entrar.

GÉNERO D' ESTIU

—Noya, dormir necessito;
pero veig que, al cap-de-vall,
ara que tinch el ventall
lo que 'm falta es el negrito.

Llástima que 's descuydés d' explicarnos una cosa.
Si anavan ab fals ó sense.

Bueno. Ara resulta que l' única rebaixa qu' en el preu de la carn han fet alguns carnicers, y encare molt poch, no passa de 10 á 20 céntims. ¿Y donchs? ¿No havíam quedat en que la millora havia de ser tan notable y que la carn acabaria per donarse poch menos que d' arrós?

Vaja, caballers, á veure si s' animan y posan aquest article al alcans de totas las inteligencias... y de totas las butxacas.

El llibreter carca regionalista don Joseph Ronquillo, entusiasta *home de bé*, assíduo anunciand en un periódich de la seva comunió política y que no publicava cap obra sense l' aprobació de l' autoritat eclesiástica, ha tingut la *delicadesa* de fugir de Barcelona, estafant als seus acreedors y olvidantse completament de las *Bases de Manresa*, que no cre-

yém que autorisin una manera tan rara d' arreglar comptes.

Desconeixém l' importancia del *cop de fals* ó de *sabre donat* per tan aprofitat *company de causa*, pero sigui la que sigui, com que aquests aucells quan alsan el vol van molt lluny, ens sembla que 'ls pobres perjudicats per la fugida del Ronquillo, poden ben despedirse dels seus crédits y exclamar resignadament: — ¡Cucut!

Al últim l' Ajuntament ha fet lo que debía, enviant als tribunals l' expedient que 's va instruhir contra alguns empleats del ram de fontanería.

—¿Pero—dirá algú—no havíam quedat en que sols mereixían sis mesos de suspensió?

Robert

—Ja veurá, com que 's tracta de *aguinaldos*, aixó de la intervenció dels tribunals els ho donan de *propina*.

Sr. Manzana, vosté que cada més al enviarme la factura del gas consumit me dona un disgust, al veure que sense encendre més llums que avants me conta 'l doble de lo que avants gastava ¿vol ferme un favor?

Jo crech que me 'l farà may sigui sinó en compensació de las enrabiadas.

El favor consisteix sencillament en explicarme perquè vosté tenint una fàbrica de gas á Barcelona y un'altra á Sabadell, mentres als barcelonins ens acana 'l fluit á 30 céntims el metro, als sabadellenchs els hi fa pagar tant sols á 20.

¿Será perque als vehins de Barcelona ens considera més llussos y, per consegüent, més explotables que als moradors de Sabadell?

En aquest cas, gracias per la amabilitat y per la franquesa.

Si no es aixís, fassi 'l favor d'explicarse, que no es just que tractantse de una qüestió de llum, ens deixi á las foscas.

Un aplauso als regidors republicans per haver fet pendre al Ajuntament l'acort de no presidir may més corridas de toros.

Y es curiós fer constar que un acort per l'istil van prenent tots els Ajuntaments d'Espanya en que 'ls regidors republicans hi exerceixen alguna influencia.

Ab lo qual demostran que no volen tenir art ni part en la tasca repugnant d'embrutir al poble.

Un ciutadá fa un textament, expressió de la seva última voluntat, y quan després de la defunció del testador, arriba l'hora de complir-lo, hi ha qui l'impugna, acut als tribunals, y 'l jutje li dona rahó plena en la sentència.

Causa de la impugnació: no la dirían may.

Senzillament, per haver servit de testimonis els escribes del notari otorgant.

* * *

A SANT HILARI

Un soldat que ha obtingut la llicencia.

ELS LÍOS DE LA CASA GRAN LA QÜESTIÓ DE FONTANERÍA

D'aygua no 'n falta, però ¿hi veuen res net? Jo no.

Quatre sentencias de aquest tenor, *nada menos*, acaba de dictar el jutje del districte del Hospital, Sr. Ayala.

Ara falta veure lo que resolen els tribunals superiors, y en especial el Suprém, perque 'ls plets estém segurs que hi anirán y la resolució que adopti formarà jurisprudencia.

Si aquesta resolució coincideix ab el criteri del Sr. Ayala, 's contarán per milers els testadors que tindrán que acudir á las notarías á reformar la seva última voluntat, perque ordinariament son els dependents dels notaris els que firman com á testimonis.

¡Y quína ganga llavoras pels que han fet el mall Perque 'ls notaris donan fé; pero lo qu' es una indemnissació, ¡cá! Ni á estiragassadas.

Totas las sessions del Ajuntament s' han de celebrar ab segona convocatoria.

En las primeras no hi ha may número suficient pera celebrarlas.

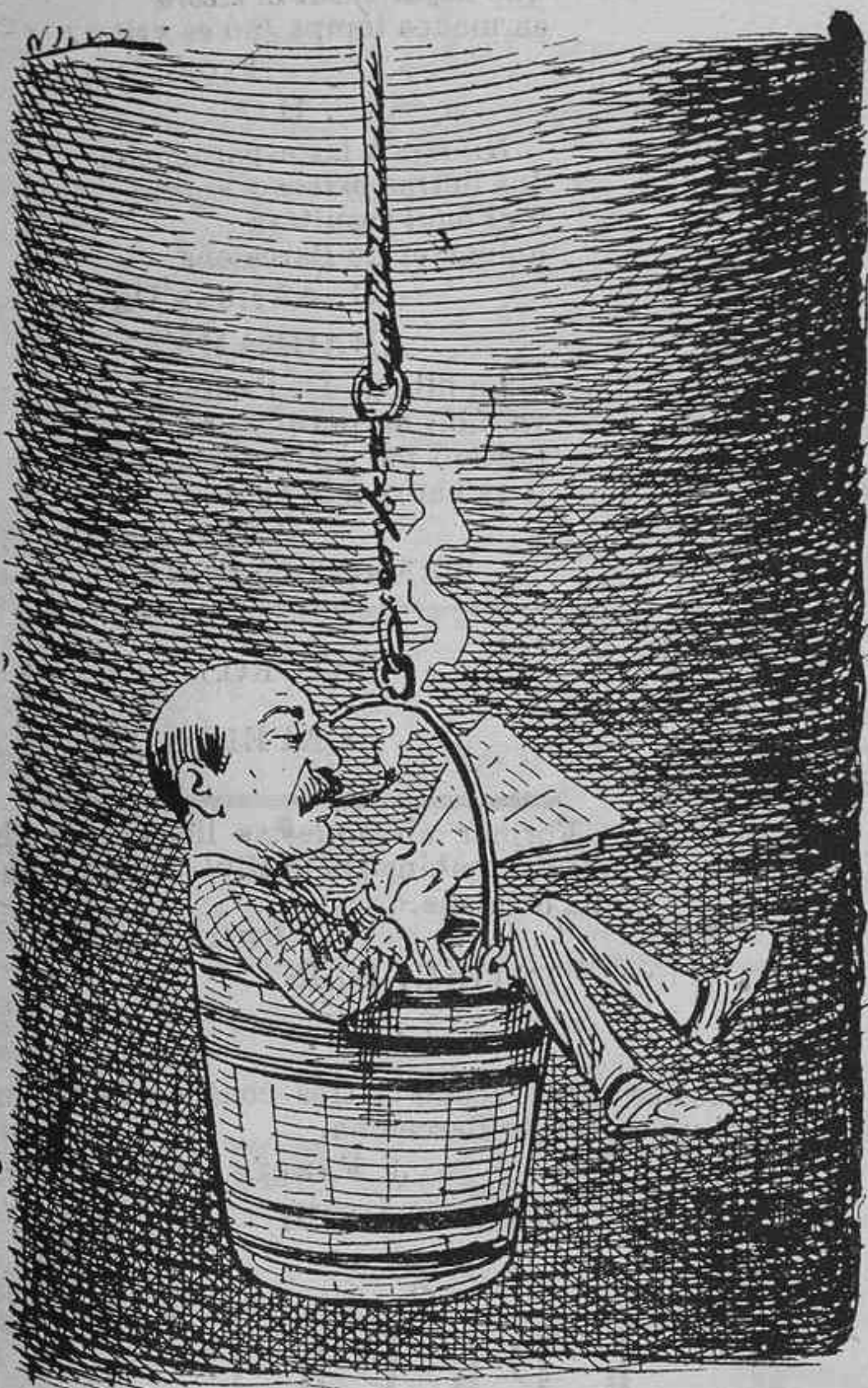
¡Qué s' hi ha de fer! Tots els Ajuntaments son iguals. Vé l'estiu, y com més *calor* en la atmósfera, menos *calor* en els edils en lo que aspecta al compliment dels seus debers.

Per lo tant... ¡que 'ls vèntin!

La bencina que avuy s' emplea en els automòvils promet veure's sostituhida en breu per l'alcohol.

S' han fet ja molts experiments, y 's creu que la substitució ha de resultar sumament ventatjosa.

UN DESCUBRIMENT

—¿Creurían que may se m' havia acudit que 'l lloch més fresch de la casa es el pou?

Pero quan se veji un automóvil fent esses, se podrá dir:

—Alsa, noy, ¡qué 'n portas de esperit al cos!

Llegeixo:

«Els periódichs de Londres donan compte de una important conferencia del doctor Heyman, explicant un nou procediment pera la curació complerta del càncer, per medi dels raigs X.»

Podrá ser. Pero jo crech que ni 'ls raigs X, ni 'ls raigs de totas las lletas del abecedari son capassos de curar un càncer que jo sé.

El càncer del clericalisme.

Un senyor se purga, y encarrega al criat que á tots quants acudin á casa seva ab desitj de veure'l els digni que ha sortit de Barcelona.

Un dels primers que hi compareixen es un seu amich íntim, y 'l criat, obehint la consigna, li diu:

—El senyoret ha tingut de sortir de ciutat.

—¡Si qu' es estrany! Ahir á la nit ens varem veure y no me 'n va dir pas res. ¿Y 's pot saber ahont ha anat?

El criat, donant mostra del seu ingeni:

—Sí, senyor: á pendre las ayguas de Rubinat.

QUÉNTOS

Ja se sab queen el servey militar las ordres que 'ls superiors donan, s' han de cumplir rigurosament y sense excusa.

¿Qué fora de la disciplina si aixís no 's feya?

Un día un capitá digué á un sargento:

—Aquest mitj-día sens falta tots els homes de la companyía s' han de haver cambiat la camisa.

El sargento tot aturrullat:

—¿Y 'ls que no 'n tenen mes que una?

El capitá ferm en el seu mandato:

—Els que no 'n tinguin mes que una que se la cambihin ells ab ells.

Un jove tronat visita cada día al seu metje, sols per gust, perque de malalt no n' está pas.

Per últim, empipat el galeno, li diu:

—Home, no comprench la insistencia ab que vé cada día á casa.

—Molt senzill—respón el jove.—L' última vegada que vaig fer llit, vosté va assistirme, y jo llavors li vaig dir que li pagaría totas las visitas, qu' es lo que ara estich fent.

Diálech conjugal:

Ella.—Hi ha moments, t' ho juro, que donaría qualsevol cosa pera ser home.

Ell.—A veure, cítam un de aquests moments.

Ella.—Per exemple, quan passo per davant de una botiga de modas voldria ser home per entrarhi á comprarli un bon vestit á la meva costelleta.

À LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA—A-na-gra-ma.
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—Lo ferrer de tall.
- 3.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Evaristo.
- 4.ª GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—Desiguals.

FRARES, CAPELLÁNS Y XULOS

Lo únich que queda á Espanya.

SA MAGESTAT EL TORERO

—¡Fassin puesto, senyors, que passa el *Serraduras chico!*

perque ben pocas n' hi haurá
que hajin batut el *record*
en menos temps ¿no es vritat?

FIDEL DELFÍ

II

Hu-tres á las espartenyas
dos lletres *prima* y *segona*
y el *total* resultarà
un carrer de Barcelona.

G. ARTIGAS DAUNA

ANAGRAMA

La filla de D. Pasqual
va molt *tot* perque una *tot*
passant pel carrer de 'n Bot
li va caure á la *total*.

ANTONI FELIU

TRENCA-CLOSCAS

PAU ROS

CAPELLADES

Formar ab aquestas lletres deguda-
ment combinadas lo títul d' una come-
dia catalana.

FELIP BARATA

INTRÍNGULIS

A.E.I.O.U.

Ab aquestas cinch vocals y tres consonants formar
el nom d' un carrer de Barcelona.

J. FARRÉS GAIRALT

GEROGLÍFICH

×

KPKPKP

LO LO LO LO

ANTONI FELIU

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

A UNA CORRIDA

Sé que quant vas pel carré,
ab lo teu payo al costat,
y á mí 'm trobas, satisfeta,
dintre de ta pell no cabs
pensante tú, que yo rabio,
perque á un altre n' has trobat.
¡Ay infelis, que, poch pensas
y que errada d' oscas vás!
Aquest orgull que tú gastas
es orgull molt casolá.
mal *dos-tres* has emprés noya
jo ja veig com parará.
Ab l' afany d' esser corrida
á un home xulo has buscat,
tersa sexta com las bestias
escup aixís pels costats,
parla, *caló*, porta faca,
un tipo així si que 't vá.

Jo pobret era pilili...
per xó 'm vares enllaunar...
pro veurém las consecuencias
que aquest cambi 't portará.

Te vaig veure l' altre día
no sé á quin puesto passar:
al veure 't la *dugas-sexta*
y el modo de *dos-tres-quart*
la vritat me vas fer llástima;
tú prou te vas esforsar
en demostrar lo contrari
mes creu, no ho lograres pas.
Busca, busca homes de l' aupa
que corrido, ja ho será...
per posarte á la miseria
en menos que canta un gall.
De tots modos lo qu' es ara
ja estás dintre 'l sindicat;
la táctica d' aquest home
tot al mal, t' ha fet dá 'l pas
lo qu' es jo no m' ho pensava
qu' arribessis tan aviat
á la darrera baixesa
qu' una *cinch quart* pot baixar
pro volías ser corrida
y *hu-invers quart* ho has lograt.
Are jo 't daría un premi,

HORXATERIA ECONOMICA

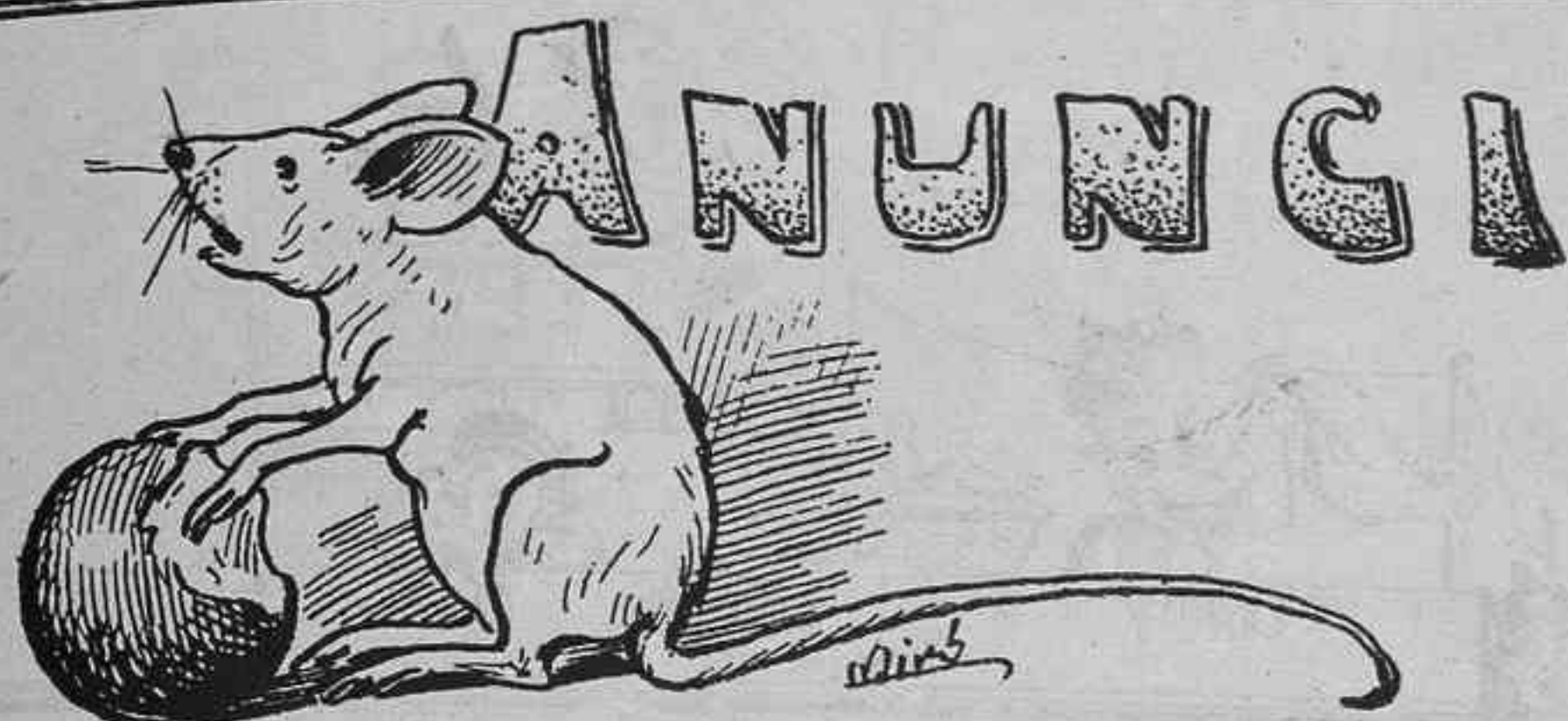

—Per cinch céntims un *chelat*
y per deu un mal de ventre.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm.
Tinta Ch. Lorilleux y C.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Máximo Gorki

LOS TRES

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

Nueva

DOCTOR VERESSAIEF

CONFESIONES DE UN MÉDICO

CON ALGUNAS CONSIDERACIONES CRÍTICAS DEL

Doctor **A. Mallo**

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

Nova

Justus Perthes

Pirineu Catalá

ATLAS PORTÁTIL

Un tomo, Ptas. 20

Ptas. 5'50

Guías Baedeker

Benito Pérez Galdós

LAS TORMENTAS DEL 48

Ptas. 2

Novedad

EL ACETILENO Y EL CARBURO DE CALCIO

SU USO Y SU APLICACIÓN

POR FRANCISCO CARLES

*

Ptas. 2

EL PASTOR ENTRE FALDILLAS

POEMA DRAMÁTICO

POR

E. MARQUINA

Ptas. 2

Y PANTALONS

HUMORADA EN VERS, PER C. GUMÁ

Preu 2 rals

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

¡TAPÉMNOS LAS ORELLAS!

Els gossos, els gats, els músichs,
las senyoras, els manxayres,

las raspas, els richs, els pobres,
¡tot el món té dos lunares!